

SPIS TREŚCI

TOMU II

Rozdział 15

Choroby układu nerwowego u dzieci

– <i>Sergiusz Józwiak, Katarzyna Kotulska-Józwiak, Jolanta Strzelecka</i>	813
15.1. Wprowadzenie	813
15.1.1. Budowa i funkcja układu nerwowego	813
15.1.2. Badanie neurologiczne dziecka, symptomatologia, objawy neurologiczne	815
15.1.3. Badania diagnostyczne w neurologii dziecięcej	816
15.2. Encefalopatia niedotlenieniowo-niedokrwienna i mózgowe porażenie dziecięce	820
15.2.1. Mózgowe porażenie dziecięce	820
15.2.2. Encefalopatia niedotlenieniowo niedokrwienna (ENN)	822
15.3. Urazy głowy	823
15.3.1. Krwiaki podkostnowe noworodków	824
15.3.2. Złamania czaszki	824
15.3.3. Obrażenia wewnątrzczaszkowe	825
15.4. Nadciśnienie śródczaszkowe	825
15.5. Drgawki gorączkowe	826
15.6. Padaczka i inne stany napadowe	828
15.6.1. Rodzaje napadów	829
15.6.2. Zespoły padaczkowe	830
15.6.3. Ogólne uwagi na temat leczenia padaczki	833
15.6.4. Udzielanie pierwszej pomocy w czasie ataku padaczkowego	834
15.7. Choroby skórno-nerwowe	834
15.7.1. Stwardnienie guzowate	836
15.7.2. Nerwiakowłókniakowatość typu I	839
15.7.3. Zespół Sturge'a-Webera	840
15.8. Bóle głowy	841
15.8.1. Samoistne (pierwotne) bóle głowy	842
15.8.2. Wtórne bóle głowy	844
15.8.3. Neuralgia nerwów czaszkowych	844
15.9. Udary mózgu u dzieci	845
15.10. Tiki i choroby pozapiramidowe	847
15.10.1. Tiki i zespół Tourette'a	847
15.10.2. Inne zaburzenia pozapiramidowe	848
15.11. Schorzenia przebiegające z objawami mózdkowymi	849

15.11.1.	Ostra ataksja mózdkowa	850
15.11.2.	Ostre zapalenie mózdku	850
15.11.3.	Choroba Friedreicha	851
15.11.4.	Zespół Kinsbourne'a (zespół opsoklonie-mioklonie)	852
15.12.	Choroby rdzenia kręgowego	852
15.13.	Choroby demielinizacyjne	854
15.13.1.	Stwardnienie rozsiane	854
15.13.2.	Ostre rozsiane zapalenie mózgu i rdzenia kręgowego	858
15.13.3.	Spektrum zapalenia nerwu wzrokowego i rdzenia kręgowego	859
15.14.	Choroby metaboliczne i zwyrodnieniowe układu nerwowego	859
15.14.1.	Ceroidolipofuscynozy neuronalne	860
15.14.2.	Neurodegeneracja z odkładaniem żelaza z mózgu	860
15.14.3.	Leukodystrofia metachromatyczna	861
15.14.4.	Leukodystrofia globoidalna (choroba Krabbe)	861
15.14.5.	Adrenoleukodystrofia sprzężona z chromosomem X	861
15.14.6.	Fenyloketonuria klasyczna	861
15.14.7.	Zespół MELAS	861
15.15.	Polineuropatie	862
15.15.1.	Choroba Charcota-Mariego-Tootha	862
15.15.2.	Zespół Guillaina-Barrégo	863
15.16.	Choroby nerwowo-mięśniowe	865
15.16.1.	Dystrofia mięśniowa typu Duchenne'a	866
15.16.2.	Rdzeniowy zanik mięśni	867
15.16.3.	Dystrofia miotoniczna	868
15.16.4.	Miastenia	869
15.17.	Napady afektywnego bezdechu	870
15.18.	Zespół gratyfikacji (onanizm niemowlęcy)	871

Rozdział 16

Wybrane zagadnienia z psychiatrii dzieci i młodzieży – Tomasz Wolańczyk		874
16.1.	Proces diagnozy psychiatrycznej	875
16.1.1.	Wywiad zebrany od rodziców	875
16.1.2.	Wywiad zebrany od dziecka i badanie psychiatryczne	876
16.1.3.	Informacje uzyskane od nauczycieli	877
16.1.4.	Dane uzyskane z wystandaryzowanych kwestionariuszy i ustrukturyzowanych wywiadów diagnostycznych	878
16.1.5.	Badanie pediatryczne i neurologiczne	878
16.1.6.	Badania dodatkowe i konsultacje	878
16.2.	Leczenie w psychiatrii dzieci i młodzieży	879
16.2.1.	Psychoedukacja	879
16.2.2.	Interwencje środowiskowe	879
16.2.3.	Metody psychoterapeutyczne	880
16.2.4.	Farmakoterapia	880
16.3.	Zaburzenia ze spektrum autyzmu	881
16.4.	Zespół nadpobudliwości psychoruchowej (zaburzenie hiperkinetyczne)	886
16.5.	Zaburzenia zachowania	890
16.6.	Zaburzenia nastroju	892

16.6.1.	Depresja u dzieci u dzieci i młodzieży	892
16.6.2.	Choroba afektywna dwubiegunowa	894
16.7.	Zaburzenia lękowe	897
16.8.	Zaburzenia pod postacią somatyczną i zaburzenia konwersyjne (dysocjacyjne)	900
16.8.1.	Zaburzenia pod postacią somatyczną	901
16.8.2.	Zaburzenia dysocjacyjne (konwersyjne)	902
16.8.3.	Postępowanie w zaburzeniach somatyzacyjnych i dysocjacyjnych	903
16.9.	Zaburzenia obsesyjno-kompulsywne i pokrewne	904
16.9.1.	Trichotillomania, dermatillomania i dysmorfofobia	904
16.9.2.	Zaburzenie obsesyjno-kompulsywne	904
16.10.	Zaburzenia odżywiania	906
16.10.1.	Jadłowstręt psychiczny	906
16.10.2.	Żarłoczność psychiczna	909
16.11.	Zaburzenia psychiczne w chorobach somatycznych	911
16.11.1.	Astma	912
16.11.2.	Cukrzyca	913
16.11.3.	Choroby nowotworowe	914

Rozdział 17

Choroby układu wydzielenia wewnętrznego – red. Jerzy Starzyk		916
17.1.	Układ wydzielenia wewnętrznego – <i>Jerzy Starzyk</i>	916
17.1.1.	Rodzaje hormonów i ich działanie	916
17.1.2.	Osie hormonalne i sprzężenia zwrotne	918
17.2.	Zaburzenia wzrastania – <i>Jerzy Starzyk, Małgorzata Wójcik</i>	919
17.2.1.	Zagadnienia ogólne	919
17.2.2.	Zwolnienie szybkości wzrastania i niski wzrost	923
17.2.3.	Przyspieszenie szybkości wzrastania i wysoki wzrost	928
17.3.	Zaburzenia dojrzewania płciowego – <i>Jerzy Starzyk</i>	929
17.3.1.	Zagadnienia ogólne	929
17.3.2.	Przedwczesne dojrzewanie	930
17.3.3.	Hipogonadyzm	942
17.3.4.	Hiperandrogenizacja u dziewcząt w okresie dojrzewania	947
17.4.	Zaburzenia przemiany wodno-elektrolitowej – <i>Jerzy Starzyk</i>	949
17.4.1.	Zagadnienia ogólne	949
17.4.2.	Moczówka prosta (centralna)	949
17.5.	Choroby tarczycy – <i>Jerzy Starzyk</i>	953
17.5.1.	Zagadnienia ogólne	953
17.5.2.	Niedoczynność tarczycy i hipotyreoza	954
17.5.3.	Nadczynność tarczycy i tyreotoksykoza	960
17.5.4.	Wole proste	962
17.5.5.	Wole guzkowe i rak tarczycy – <i>Jerzy Starzyk, Małgorzata Wójcik</i>	963
17.6.	Choroby kory nadnerczy – <i>Jerzy Starzyk</i>	966
17.6.1.	Zagadnienia ogólne	966
17.6.2.	Zespół Cushinga	966
17.6.3.	Przewlekła niedoczynność kory nadnerczy (choroba Addisona)	973
17.7.	Choroby rdzenia nadnerczy – <i>Jerzy Starzyk</i>	976
17.7.1.	Zagadnienia ogólne	976

17.7.2.	Guz chromochłonny.....	976
17.8.	Zaburzenia przemiany wapniowo-fosforanowej – <i>Jerzy Starzyk, Małgorzata Wójcik</i>	979
17.8.1.	Zagadnienia ogólne	979
17.8.2.	Niedoczynność przytarczyc	980
17.8.3.	Nadczynność przytarczyc	983
17.8.4.	Krzywica	985
17.9.	Cukrzyca u dzieci i młodzieży – <i>Joanna Nazim, Jerzy Starzyk</i>	987
17.10.	Otyłość – <i>Jerzy Starzyk, Małgorzata Wójcik</i>	994
17.10.1.	Zagadnienia ogólne	994
17.10.2.	Otyłość prosta	995
17.11.	Poliendokrynopatie – <i>Jerzy Starzyk</i>	998
17.12.	Endokrynologiczne stany naglące u noworodka i niemowlęcia – <i>Jerzy Starzyk</i>	1002
17.12.1.	Zagadnienia ogólne	1002
17.12.2.	Zaburzenia rozwoju płci – <i>Jerzy Starzyk, Małgorzata Wójcik</i>	1003
17.12.3.	Wrodzony przerost nadnerczy	1009
17.12.4.	Wrodzona niedoczynność tarczycy	1012
17.12.5.	Wrodzona nadczynność tarczycy	1016
17.12.6.	Wrodzona wielohormonalna niedoczynność przysadki	1018
17.13.	Względna niedoczynność hormonalna w stanach ciężkich – <i>Jerzy Starzyk</i>	1022

Rozdział 18

Reumatologia wieku rozwojowego – <i>Lidia Rutkowska-Sak, Piotr Gietka, Małgorzata Kwiatkowska</i>		1028
18.1.	Wprowadzenie i klasyfikacja – <i>Lidia Rutkowska-Sak</i>	1028
18.2.	Zapalne choroby reumatyczne	1028
18.2.1.	Młodzieńcze idiopatyczne zapalenie stawów – <i>Lidia Rutkowska-Sak</i>	1028
18.2.2.	Młodzieńcze spondyloartropatie – <i>Lidia Rutkowska-Sak</i>	1037
18.2.3.	Zapalenia stawów związane z czynnikami infekcyjnymi – <i>Lidia Rutkowska-Sak</i>	1042
18.2.4.	Toczeń rumieniowaty układowy – <i>Piotr Gietka</i>	1046
18.2.5.	Młodzieńcze zapalenie skórno-mięśniowe – <i>Małgorzata Kwiatkowska</i>	1052
18.2.6.	Twardzina – <i>Małgorzata Kwiatkowska</i>	1055
18.2.7.	Mieszana choroba tkanki łącznej – <i>Małgorzata Kwiatkowska</i>	1059
18.2.8.	Niezróżnicowana choroba tkanki łącznej – <i>Małgorzata Kwiatkowska</i>	1060
18.2.9.	Zespół Sjögrena – <i>Małgorzata Kwiatkowska</i>	1061
18.2.10.	Układowe zapalenie naczyń krwionośnych – <i>Piotr Gietka</i>	1064
18.3.	Łagodny zespół nadmiernej ruchomości stawów – <i>Lidia Rutkowska-Sak</i>	1077
18.4.	Bóle wzrostowe – <i>Lidia Rutkowska-Sak</i>	1078

Rozdział 19

Choroby zakaźne – <i>red. Magdalena Marczyńska</i>		1080
19.1.	Wysypki w przebiegu chorób zakaźnych – <i>Małgorzata Szczepańska-Putz, Magdalena Pluta</i>	1080
19.1.1.	Wysypki plamiste	1081
19.1.2.	Wysypki pęcherzykowe	1083
19.1.3.	Wysypki mieszane	1085
19.2.	Powiększenie węzłów chłonnych – <i>Jolanta Popielska</i>	1086
19.2.1.	Definicje	1086
19.2.2.	Choroby zakaźne przebiegające z powiększeniem węzłów chłonnych	1086

19.3.	Neuroinfekcje – <i>Maria Pokorska-Śpiewak</i>	1089
19.3.1.	Ogólna charakterystyka neuroinfekcji	1089
19.3.2.	Zakażenie <i>Neisseria meningitidis</i>	1092
19.3.3.	Zakażenie <i>Streptococcus pneumoniae</i>	1093
19.3.4.	Zakażenie <i>Haemophilus influenzae</i> typu b (Hib)	1094
19.3.5.	Zakażenia enterowirusowe	1094
19.3.6.	Kleszczowe zapalenie mózgu	1095
19.3.7.	Opryszczkowe zapalenie mózgu	1096
19.3.8.	Teżec (<i>tetanus</i>) – <i>Maria Pokorska-Śpiewak</i>	1096
19.3.9.	Wścieklizna – <i>Maria Pokorska-Śpiewak</i>	1098
19.4.	Sepsa	1100
19.5.	Ostre biegunki infekcyjne – <i>Agnieszka Ołdakowska</i>	1100
19.6.	Zakażenia wrodzone – <i>Agnieszka Ołdakowska, Konrad Zawadka, Magdalena Marczyńska</i>	1105
19.6.1.	Ogólna charakterystyka zakażeń wrodzonych	1105
19.6.2.	Toksoplazmoza wrodzona	1106
19.6.3.	Zespół różyczki wrodzonej	1107
19.6.4.	Cytomegalia wrodzona	1108
19.6.5.	Wrodzone i okołoporodowe zakażenia HSV	1109
19.6.6.	Kiła wrodzona	1110
19.6.7.	Wrodzone zakażenie parwowirusem B19	1111
19.6.8.	Zespół ospy wietrznej wrodzonej	1112
19.7.	Zakażenia wirusowe	1113
19.7.1.	Zakażenia wirusem opryszczki zwykłej – <i>Ewa Talarek</i>	1113
19.7.2.	Zakażenia wirusem ospy wietrznej i półpaśca – <i>Ewa Talarek</i>	1115
19.7.3.	Mononukleozą zakaźną – <i>Ewa Talarek</i>	1118
19.7.4.	Odra – <i>Ewa Talarek</i>	1120
19.7.5.	Świnka (nagminne zapalenie ślinianek przyusznych) – <i>Ewa Talarek</i>	1123
19.7.6.	Różyczka – <i>Ewa Talarek</i>	1125
19.7.7.	Zakażenia parwowirusem B19 – <i>Małgorzata Aniszewska</i>	1126
19.7.8.	Grypa – <i>Ewa Talarek</i>	1129
19.7.9.	Zakażenia enterowirusowe – <i>Maria Pokorska-Śpiewak</i>	1130
19.7.10.	Wirusowe zapalenie wątroby – <i>Barbara Kowalik-Mikołajewska</i>	1133
19.7.11.	Zakażenie HIV – <i>Magdalena Marczyńska</i>	1140
19.8.	Zakażenia bakteryjne	1143
19.8.1.	Choroby wywoływane przez paciorkowce β -hemolizujące grupy A – <i>Małgorzata Aniszewska</i>	1143
19.8.2.	Zakażenia gronkowcowe – <i>Ewa Talarek</i>	1148
19.8.3.	Krztusiec – <i>Małgorzata Szczepańska-Putz, Magdalena Pluta</i>	1152
19.8.4.	Borelioza (choroba z Lyme, krętkowica kleszczowa) – <i>Ewa Talarek</i>	1155
19.8.5.	Jersinioza – <i>Małgorzata Aniszewska</i>	1158
19.8.6.	Choroba kociego pazura – <i>Barbara Kowalik-Mikołajewska</i>	1160
19.9.	Zarażenia pasożytnicze – <i>Jolanta Popielska</i>	1162
19.9.1.	Owsica (enterobioza)	1162
19.9.2.	Glistnica	1162
19.9.3.	Tasiemczyce	1163
19.9.4.	Wągrzyca	1164
19.9.5.	Bąblowica	1165
19.9.6.	Giardioza (lamblioza)	1166

19.9.7.	Toksokaroza	1166
19.9.8.	Toksoplazmoza	1167
19.9.9.	Włośnica	1168
19.9.10.	Węgorzycza	1169
19.9.11.	Świerzb	1171
19.9.12.	Wszawica	1171
19.9.13.	Malaria – <i>Magdalena Pluta</i>	1172
19.10.	Profilaktyka chorób zakaźnych – <i>Magdalena Marczyńska</i>	1175
19.10.1.	Zapobieganie zakażeniom wrodzonym	1176
19.10.2.	Profilaktyka bierna	1176
19.10.3.	Chemioprofilaktyka pierwotna	1177
19.10.4.	Chemioprofilaktyka poekspozycyjna	1177

Rozdział 20

Choroby układu odpornościowego i szczepienia ochronne – <i>Ewa Bernatowska</i>		1179
20.1.	Układ odpornościowy	1179
20.1.1.	Odporność nieswoista	1179
20.1.2.	Odporność swoista	1181
20.1.3.	Patomechanizm odpowiedzi immunologicznej na zakażenia	1184
20.1.4.	Rozwój procesu autoimmunizacyjnego	1187
20.2.	Pierwotne niedobory odporności	1188
20.2.1.	Częstość występowania pierwotnych niedoborów odporności	1188
20.2.2.	Kiedy należy podejrzewać pierwotne zaburzenia odporności	1189
20.2.3.	Pierwotne niedobory odporności z przewagą defektu przeciwciał	1189
20.2.4.	Ciężki złożony niedobór odporności	1193
20.2.5.	Zespół Wiskotta-Aldricha	1196
20.2.6.	Zespół DiGeorge'a	1197
20.2.7.	Zespoły chorobowe związane z nadmierną łamliwością chromosomów	1198
20.2.8.	Choroby związane z nieprawidłową funkcją układu odporności	1200
20.2.9.	Pierwotne niedobory odporności predysponujące do rozwoju chorób autoimmunizacyjnych	1201
20.2.10.	Wrodzone defekty liczby i/lub funkcji komórek fagocytarnych	1203
20.2.11.	Zaburzenia autozapalne	1204
20.2.12.	Defekty układu dopełniacza	1205
20.2.13.	Pierwotne niedobory odporności związane z predyspozycją do poważnych zakażeń	1205
20.3.	Wtórne niedobory odporności	1208
20.4.	Szczepienia ochronne	1208
20.4.1.	Odpowiedź organizmu na szczepienia	1208
20.4.2.	Ogólne zasady wykonywania szczepień ochronnych	1210
20.4.3.	Program szczepień ochronnych	1211
20.4.4.	Niepożądane odczyny poszczepienne	1212
20.4.5.	Bezpieczeństwo szczepień	1213
20.4.6.	Źródła informacji dotyczące bezpieczeństwa szczepień	1213

Rozdział 21

Choroby alergiczne – red. Marek Kulus	1214
21.1. Astma – <i>Anna Zawadzka-Krajewska</i>	1214
21.2. Alergiczny nieżyt nosa – <i>Anna Zawadzka-Krajewska</i>	1223
21.3. Zespół alergii jamy ustnej – <i>Agnieszka Krauze</i>	1225
21.4. Pokrzywka i obrzęk naczynioruchowy (obrzęk Quinckego) – <i>Wioletta Zagórska</i>	1227
21.5. Anafilaksja (wstrząs anafilaktyczny) – <i>Joanna Lange</i>	1231
21.6. Uczulenie na jad owadów błonkoskrzydłych – <i>Joanna Lange</i>	1233
21.7. Nadwrażliwość na leki – <i>Agnieszka Krauze</i>	1236
21.8. Atopowe zapalenie skóry – <i>Agnieszka Krauze, Joanna Lange</i>	1237

Rozdział 22

Choroby narządu wzroku u dzieci – Alina Bakunowicz-Łazarczyk, Beata Urban	1242
22.1. Różnice anatomiczne i fizjologiczne między narządem wzroku dziecka i osoby dorosłej	1242
22.2. Rozwój widzenia u dziecka	1243
22.3. Badanie okulistyczne	1243
22.4. Wady refrakcji	1243
22.4.1. Nadwzroczność	1244
22.4.2. Krótkowzroczność	1244
22.4.3. Astygmatyzm	1244
22.4.4. Różnowzroczność	1244
22.5. Zapalenia narządu wzroku u dzieci	1244
22.5.1. Zapalenia aparatu ochronnego	1245
22.5.2. Zapalenia przedniego odcinka gałki ocznej	1246
22.5.3. Zapalenia tylnego odcinka gałki ocznej	1248
22.5.4. Zapalenie nerwu wzrokowego	1249
22.6. Choroby dróg łzowych	1250
22.6.1. Wrodzona niedrożność dróg łzowych	1250
22.6.2. Zapalenie woreczka łzowego	1251
22.6.3. Wrodzona przepuklina (torbiel) woreczka łzowego	1251
22.7. Choroby soczewki	1251
22.7.1. Zaćma	1251
22.7.2. Przemieszczenie soczewki u dzieci	1253
22.8. Jaskra wieku dziecięcego	1253
22.8.1. Jaskra pierwotna wrodzona	1254
22.8.2. Jaskra młodzieńcza otwartego kąta	1255
22.9. Zez	1255
22.10. Wrodzone wady rozwojowe narządu wzroku	1256
22.10.1. Wady rozwojowe oczodołu	1256
22.10.2. Wady rozwojowe gałki ocznej	1256
22.10.3. Wady rozwojowe powiek i aparatu łzowego	1257
22.10.4. Wady rozwojowe rogówki	1257
22.10.5. Wady rozwojowe spojówki i twardówki	1257
22.10.6. Wady rozwojowe tęczówki	1257
22.10.7. Wady rozwojowe soczewki	1257
22.10.8. Wady rozwojowe siatkówki	1257

22.10.9.	Wady rozwojowe nerwu wzrokowego.....	1258
22.11.	Nowotwory narządu wzroku	1258
22.11.1.	Mięsak prążkowanokomórkowy.....	1258
22.11.2.	Guzy przerzutowe do oczodołu.....	1258
22.11.3.	Glejak nerwu wzrokowego	1259
22.12.	Urazy narządu wzroku.....	1259

Rozdział 23

Otolaryngologia – wybrane zagadnienia – Lidia Zawadzka-Głós		1261
23.1.	Zapalenia uszu.....	1261
23.1.1.	Ostre zapalenie ucha środkowego	1261
23.1.2.	Przewlekłe zapalenie ucha środkowego	1264
23.1.3.	Powikłania stanów zapalnych uszu	1266
23.2.	Niedosłuch	1268
23.2.1.	Niedosłuch wrodzony	1268
23.2.2.	Niedosłuch nabyty	1270
23.2.3.	Nagła głuchota	1271
23.3.	Zapalenia zatok przynosowych	1272
23.3.1.	Ostre zapalenie zatok przynosowych	1272
23.3.2.	Przewlekłe zapalenie zatok przynosowych	1273
23.3.3.	Powikłania zapalenia zatok przynosowych	1274
23.4.	Wady wrodzone i nabyte nosa	1276
23.4.1.	Niedrożność nozdrzy tylnych.....	1276
23.4.2.	Torbiele i przetoki grzbietu nosa	1277
23.4.3.	Skrzywienie przegrody nosa	1278
23.5.	Zapalenie krtani.....	1278
23.5.1.	Ostre podgłośniowe zapalenie krtani	1279
23.5.2.	Ostre zapalenie nagłośni	1279
23.6.	Wady wrodzone i nabyte krtani.....	1280
23.6.1.	Laryngomalacja	1280
23.6.2.	Zwężenie chrząstki pierścieniowatej.....	1281
23.6.3.	Torbiele krtani	1282
23.6.4.	Porażenie strun głosowych	1283
23.6.5.	Naczyniaki krtani	1284
23.7.	Przerost pierścienia chłonnego Waldeyera.....	1285
23.7.1.	Przerost migdałka gardłowego	1285
23.7.2.	Przerost migdałków podniebiennych	1286
23.7.3.	Przerost migdałka językowego	1287
23.8.	Włókniak młodzieńczy	1287
23.9.	Zapalenia gardła i ich powikłania miejscowe.....	1288
23.9.1.	Zapalenie gardła.....	1288
23.9.2.	Ropień okołomigdałkowy	1289
23.9.3.	Ropień przestrzeni przygardłowej	1290
23.10.	Ciała obce	1291

Rozdział 24

Wybrane zagadnienia z chirurgii, urologii, neurochirurgii i ortopedii dziecięcej

– red. <i>Andrzej Kamiński</i>	1294
24.1. Chirurgia dziecięca – <i>Andrzej Kamiński</i>	1294
24.1.1. Ostre zapalenie wyrostka robaczkowego	1294
24.1.2. Wgłobienie	1295
24.1.3. Martwicze zapalenie jelit	1297
24.1.4. Przerostowe zwężenie odźwiernika	1299
24.1.5. Wrodzona przepuklina przeponowa	1300
24.1.6. Atrezja przełyku	1302
24.1.7. Atrezja dwunastnicy	1304
24.2. Urologia dziecięca – <i>Małgorzata Baka-Ostrowska</i>	1305
24.2.1. Wodonercze	1305
24.2.2. Odpływ pęcherzowo-moczowodowy	1306
24.2.3. Zdwojenie moczowodu	1307
24.2.4. Zastawki cewki tylnej	1308
24.2.5. Zespół wynicowania i wierchniactwa	1309
24.2.6. Zaburzenia różnicowania płci	1311
24.2.7. Spodziectwo	1311
24.3. Neurochirurgia dziecięca – <i>Marcin Roszkowski</i>	1312
24.3.1. Wodogłowie	1313
24.3.2. Otwarte wady dysraficzne cewy nerwowej	1317
24.4. Ortopedia dziecięca – <i>Jarosław Czubak</i>	1322
24.4.1. Budowa kości rosnącej	1323
24.4.2. Złamania dystalnych końców kości promieniowej i łokciowej	1323
24.4.3. Złamania trzonów kości przedramienia	1324
24.4.4. Złamania obojczyka	1326
24.4.5. Złamania nadkłykciowe kości ramiennej	1327
24.4.6. Złamania trzonu kości ramiennej	1329
24.4.7. Złamania trzonu kości udowej	1329

Rozdział 25

Postępowanie w stanach zagrożenia życia u dzieci – red. <i>Alicja Bartkowska-Śniatkowska</i>	1333
25.1. Sepsa i wstrząs septyczny – <i>Alicja Bartkowska-Śniatkowska</i>	1334
25.2. Zatrucia u dzieci – <i>Beata Pyrek</i>	1339
25.3. Urazy u dzieci – <i>Anna Kubica-Cielińska</i>	1347
25.3.1. Urazy głowy	1351
25.3.2. Urazy klatki piersiowej	1353
25.3.3. Urazy jamy brzusznej	1353
25.3.4. Oparzenia	1354
25.4. Stany krytyczne neurologiczne – <i>Jowita Rosada-Kurasińska</i>	1355
25.4.1. Stan padaczkowy	1355
25.4.2. Utrata przytomności	1357
25.5. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa – <i>Małgorzata Grześkowiak</i>	1358
25.5.1. BLS – resuscytacja krążeniowo-oddechowa bezprzyrządowa dziecka/niemowlęcia	1359
25.5.2. ALS – resuscytacja krążeniowo-oddechowa przyrządowa dziecka/niemowlęcia	1359
25.5.3. BLS – resuscytacja krążeniowo-oddechowa bezprzyrządowa dorosłego	1362

25.5.4.	ALS – resuscytacja krążeniowo-oddechowa przyrządowa dorosłego	1362
25.5.5.	Etyka prowadzenia resuscytacji	1364
25.5.6.	Szacowanie masy ciała dziecka	1364
25.6.	Ostra niewydolność oddechowa – <i>Magdalena Mierzewska-Schmidt</i>	1364
25.6.1.	Uwarunkowania anatomiczno-fizjologiczne układu oddechowego dziecka	1365
25.6.2.	Postępowanie wstępne u dziecka z dusznością niezależnie od przyczyny	1365
25.6.3.	Stridor	1365
25.6.4.	Zapalenie krtani	1367
25.6.5.	Zapalenie nagłośni	1369
25.6.6.	Zapalenie oskrzelików	1369
25.6.7.	Stan astmatyczny	1371
25.6.8.	Krztusiec	1372
25.6.9.	Inne zaburzenia i choroby prowadzące do ostrych zaburzeń oddychania	1374
25.7.	Ostra niewydolność krążenia – wstrząs – <i>Marzena Zielińska</i>	1375
25.7.1.	Klasyfikacja i definicje	1375
25.7.2.	Manifestacja kliniczna ostrej niewydolności krążenia – wstrząsu	1376
25.7.3.	Leczenie niewydolności krążenia	1376

Rozdział 26

Zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej u dzieci – <i>Piotr Buda, Janusz Książek</i>		1382
26.1.	Patogeneza zaburzeń wodno-elektrolitowych	1382
26.2.	Hiponatremia	1385
26.3.	Hipernatremia	1387
26.4.	Hipokaliemia	1389
26.5.	Hiperkaliemia	1390

Rozdział 27

Badania i normy w pediatrii – red. <i>Zbigniew Kułaga</i>		1393
27.1.	Normy rozwojowe – <i>Zbigniew Kułaga</i>	1393
27.1.1.	Standardy WHO rozwoju fizycznego dzieci w wieku 0–5 lat	1394
27.1.2.	Krajowe zakresy referencyjne rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży w wieku 3–18 lat ..	1403
27.2.	Gastroenterologia i hepatologia – badania histopatologiczne – <i>Józef Ryżko, Joanna Cielecka-Kuszyk, Piotr Socha</i>	1406
27.2.1.	Wątroba	1406
27.2.2.	Przewlekłe choroby zapalne jelita cienkiego i choroba trzewna	1407
27.3.	Nefrologia i hipertensjologia – <i>Mieczysław Litwin, Jan Zawadzki, Ryszard Grenda</i>	1408
27.3.1.	Normy ciśnienia tętniczego	1408
27.3.2.	Normy grubości kompleksu błona wewnętrzna–błona środkowa (IMT) tętnic szyjnych wspólnych i tętnic udowych powierzchownych	1411
27.3.3.	Normy laboratoryjne	1412
27.3.4.	Testy czynnościowe nerek	1412
27.4.	Choroby układu krążenia – <i>Wanda Kawalec, Anna Turska-Kmieć, Lidia Ziółkowska</i>	1414
27.4.1.	Parametry zapisu EKG	1414
27.5.	Choroby układu odporności i szczeniemia ochronne – <i>Ewa Bernatowska</i>	1415
27.6.	Normy podstawowych parametrów ocenianych we krwi	1420

Skorowidz	I
------------------------	---